

Деловодни број:8021

Датум: 31.12.2024

На основу чл. 16. Закона о родној равноправности („Службени гласник РС“, бр. 52/2021)
директор Предшколске установе , донео је 31.12.2024. године

ПЛАН МЕРА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ У ЗРЕЊАНИНУ

ПРЕДМЕТ УРЕЂИВАЊА

План мера за остваривање и унапређење родне равноправности (даљем тексту: План) је финални документ који успоставља систем родне равноправности у Предшколској установи (у даљем тексту : Установа), са крајњим циљем да се у складу са Законом о родној равноправности и подзаконским актима успостави, оствари и унапреди родна равноправност, утврде опште и посебне мере за остваривање и унапређивање родне равноправности, начин извештавања о њиховој реализацији , институционални оквир за остваривање родне равноправности, надзор над применом Закона и друга питања од значаја за остваривање и унапређивање родне равноправности.

ПРАВНИ ОКВИР

Правни оквир за доношење Плана је Закон о родној равноправности („Службени гласник РС“, бр. 52/2021 , у даљем тексту Закон), којим се уређују појам , значење и мере политике за остваривање и унапређивање родне равноправности, врсте планских аката у области родне равноправности и начин извештавања о њиховој реализацији, институционални оквир за остваривање родне равноправности, надзор над применом закона и друга питања од значаја за остваривање и унапређивање родне равноправности . План мера за остваривање и унапређење родне равноправности Предшколске установе у Зрењанину доноси се на период од 3 (три) године.

Законом се уређују и мере за сузбијање и спречавање свих облика родно заснованог насиља, насиља према женама и насиља у породици.

Законом се уређују обавезе органа јавне власти, послодавца и других социјалних партнера да интегришу родну перспективу у којој делују.

ДЕФИНИЦИЈЕ

- 1) род означава друштвено одређене улоге, могућности, понашања , активности и атрибуте, које одређено друштво сматра прикладним за жене и мушкарце укључујући и међусобне односе мушкараца и жена и улоге у тим односима које су друштвено одређене у зависности од пола;
- 2) осетљиве друштвене групе су жене са села, жртве насиља, као и групе лица које се због друштвеног порекла , националне припадности, имовног стања, пола, родног индентитета , сексуалне оријентације, старости, психичког и/или физичког инвалидитета,

живота у неразвијеном подручју или из другог разлога или својству налазе у неједнаком положају ;

3) пол представља биолошку карактеристику на основу које се људи одређују као жене или мушкарци;

4) једнаке могућности подразумевају једнако остваривање права и слобода жена и мушкараца , њихов равноправни третман и равноправно ућешће у политичкој , економској, културној и другим областима друштвеног живота и у свим фазама планирања, припреме, доношења и спровођења одлука и равноправно коришћење њихових резултата, без постојања родних ограничења и родне дискриминације;

5) дискриминација лица по основу два или више личних својстава без обзира на то да ли се утицај појединачних личних својстава може разграничити (вишеструка дискриминација) или се не може разграничити (интерсексијска дискриминација) ;

6) родна перспектива односи се на узимање у обзир родних разлика, разлика по полу и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца и њихово укључивање у све фазе планирања, припреме, доношење и спровођење јавних политика , прописа , мера и активности,

7) родна анализа представља процењивање утицаја последица сваке планиране активности, укључујући законодавство, мере и активности, јавне политике и програме, по жене и мушкарце и родну равноправност у свим областима и на свим нивоима,

8) уродњавање представља средство за остваривање и унапређивање полне равноправности кроз укључивање родне перспективе у све јавне политике, планове и праксе;

9) уравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног од полова између 40-50% у односу на други пол, а осетно неуравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног пола нижа од 40% у односу на други пол, осим ако из посебног закона не произлази другачије;

10) родно засновано насиље је сваки облик физичког , сексуалног, психичког, економског и социјалног насиља које се врши према лицу или групама лица због припадности одређеном полу или роду, као и претње таквим делима, без обзира на то да ли се дешавају у јавном или приватном животу, као и сваки облик насиља који у већој мери погађа лица која припадају одређеном полу;

11) насиље над женама означава кршење људских права и облик дискриминације према женама и сва дела родно заснованог насиља која доводе или могу да доведу до : физичке , сексуалне, психичке односно финансијске повреде или патње за жене, обухватајући и претње таквим делима, принуду или произвољно лишавање слободе, било у јавности било у приватном животу;

12) узнемиравање јесте свако нежељено понашање које има за циљ или последицу повреду достојанства лица или групе лица на основу пола, односно рода, а нарочито ако се тиме ствара страх или непријатељско, застрашујуће, понижавајуће и увредљиво окружење;

3) подстицање на дискриминацију на основу пола, односно рода је давање упутстава о начину предузимања, дискриминаторних поступака и навођења на дискриминацију на основу пола, односно рода, на други начин;

14) сексуално односно полно узнемиравање јесте сваки нежељени вербални, невербални или физички акт сексуалне природе које има за циљ или последицу повреду личног достојанства, а нарочито ако се тиме ствара страх, непријатељско, застрашујуће, понижавајуће или увредљиво оркужење;

15) сексуално, односно полно уцењивање је свако понашање лица које, у намери чињења или нечињења дела сексуалне природе, уцени другог да ће у случају одбијања пружања траженог против њега или њему блиског лица изнети нешто што може шкодити њеној или његовој части или угледу;

16) родно осетљив језик јесте језик којим се промовише равноправност жена и мушкараца и средство којим се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу оставривања равноправности, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу;

17) орган јавне власти јесу државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и јавна предузећа, установе, јавне агенције и друге организације и лице којима се законом поверена поједина јавна овлашћења, као и правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе;

18) социјални партнери су Влада, надлежни орган јединице локалне самоуправе, репрезентативан синдикат, репрезентативна удружења послодаваца, послодавци, изузев субјеката који се по другом основу јављају као социјални партнери, произвођачи и продавци роба и пружаоци услуга, јавна предузећа и јавне службе;

19) плата представља новчану надокнаду за извршен рад. Право на плату је основно и неотуђиво право запослених из радног односа. Плата подразумева надокнаду за једнак рад, односно рад једнаке вредности уз примену начела једнакости и једнаког поступања према запосленима, без обзира на пол, односно род;

20) родни стереотипи јесу традицијом формиране и укоренење идеје према којима су жене и мушкарци произвољно додељене карактеристике и улоге које одређују и ограничавају њихове могућности и положај у друштву;

21) тела за родну равноправност су повремена тела органа јединице локалне самоуправе која се образују у циљу спровођења мера превиђених Законом и документима јавних политика ради унапређивања родне равноправности.

ОБАВЕЗЕ УСТАНОВЕ У СПРОВОЂЕЊУ ОПШТИХ И ПОСЕБНИХ МЕРА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И УНАПРЕЂИВАЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Установа је дужна да :

1) ускуљчи садржаје родне равноправности приликом доношења планова и програма васпитања и образовања, васпитних метода норматива простора предшколске установе и опреме и да у наставне програме и материјале ускуљчи родно стереотипе ,сексистичке саржаје, укључи садржаје везане за родну равноправност у циљу превазилажења родних стереотипа и предрасуда , неговања узајамног поштовања , ненасилног разрешења сукоба у међуљудским односима, спречавања и сузбијања родно заснованог насиља и поштовања права на лични интегритет, на начин прилагођен узрасту детета;

2) обезбеди подршку образовним програмима и научним истраживањима који се финасирају из јавних средстава ради доприноса у промовисању родне равноправности и превазилажењу родних стереотипа;

3) обезбеди да садржаји планова и програма наставе и учења и уџбеника и другог наставног материјала буду такви да афирмишу равноправност и повећају видљивост остелјивих друштвених група и допринос у науци, технолошком развоју, култури и уметности ,одбрани и безбедност;

4) предузима, у складу са законом , мере које обухватају;

(1) интегрисање родне равноправности у планове и програме наставе и учења укључујући препознавање и охрабривање за пријаву родно заснованог насиља и насиља према женама , у оквиру:

-редовних наставних активности и ванаставних активности,

-планирања и организације различитих облика обуке,

(2) измене садржаја планова и програма наставних активности и другог материјала , тако да афирмишу равноправност и повећавају видљивост доприноса жена, науци, технолошком развоју, култури и уметности,

(3) коришћење родно остелјивог језика, односно језика који је у складу са граматичким родом, у уџбеницима и наставном материјалу , као и у сведочанствима, дипломама, класификацијама, звањима, занимањима или лиценцама, као и у другим облицима образовно-васпитног рада,

(4) процењивање садржаја уџбеника и другог наставног материјала са аспекта њиховог утицаја на промоцију родне равноправности;

(5) континуирано стручно усавршавање и додатне обуке запослених, као и стручно оспособљавање приправника за подстицање родне равноправности, препознавање и заштиту од дискриминације како на основу пола, односно рода, сексуалне оријентације, полних карактеристика, инвалидитета, расе , националне припадности или етничког порекла, тако и на основу других личних својстава, повећање остелјивости на садржај наставног плана и програма и наставног материјала, људских права, дискриминације на основу пола, односно рода, положаја и заштите особа са инвалидитетом, вршњачког насиља и насиља према женама и девојчицама,

6) предузимање посебних мера ради подстицања уравнотежене заступљености полова при упису у Установу, програме стипендирања, програма целоживотног учења, као и коришћење информационо-комуникационих технологија,

(7) предузимање посебних мера ради активног укључивања у систем образовања и васпитања лица која су због свог пола, односно рода, полних карактеристика, родних стереотипа, брачног стања, традиције и друштвено економских услова у повећаном ризику од напуштања образовања,

(8) доношење и спровођење посебних мера у области научноистраживачког рада које се финансирају из јавних средстава ради укључивања родне перспективе у све фазе израде, вредновања, избора, спровођења и оцењивања резултата научноистраживачких пројекта, као и једнаког ућешћа жена и мушкараца у истраживачким тимовима и телима надлежним за вредновање, избор и оцењивање научноистраживачких пројеката.

Установа је дужна да обезбеди једнаке могућности за активно бављење спорстким активностима без било којег вида дискриминације на основу пола, односно род као и да предузима посебне мере за подстицање.

САДРЖАЈ ПЛАНА

План садржи:

-основне податке о Установи -назив, седиште, порески идентификациони број, број и датум Решења о упису у судски Регистар Привредног суда, матични број и шифру делатности Установе,

-укупан број запослених по полној структури,

-укупан број руководећих и извршилачких радних места по полној структури,

-мере и процедуре за остваривање и унапређење родне равноправности,

-садржај и начин достављања годишњег извештаја о спровођењу Плана.

План садржи и кратку оцену стања у вези са положајем жена и мушкараца, укључујући и године старости, списак посебних мера, разлоге за одређивање посебних мера и циљеве који се њима постижу, почетак примене, начин спровођења и контроле и престанак спровођења посебних мера.

Основни подаци о Предшколској установи

Назив: Предшколска установа

Седиште: Вука Караџића 3/а

ПИБ: 101164933

Матични број: 08002304

Шифра делатности: 8891

Укупан број и проценат запослених по полној структури

2024 година
Укупан број запослених: 423
Мушкарци :28
Жене :395

Укупан број и проценат руководећих и извршилачких радних места по полној структури:

Мушкарци :6,62%

Жене : 93,38%

МЕРЕ И ПРОЦЕДУРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Мере за остваривање и унапређивање родне равноправности подразумевају стварање једнаких могућности за ућешће и равноправан третман жена и мушкараца у областима рада, запошљавања и samozapoшљавања, социјалне и здравствене заштите, образовања, васпитања, науке и технолошког развоја, информационо – комуникационих технологија и информационог друштва, одбране и безбедности, саобраћаја, енергетике, заштите животне средине, културе, јавног информисања, спорта у органима управљања и надзора и њиховим телима, политичког деловања и јавних послова, сексуалног и репродуктивног здравља и права, приступа роби и услугама.

Постоје опште и посебне мере

ОПШТЕ МЕРЕ

Опште мере за остваривање и унапређивање родне равноправности јесу законом прописане мере којима се забрањује дискриминација на основу пола, односно рода, или налаже одговарајуће мере поступања ради оставривања родне равноправности.

Опште мере обухватају и мере утврђене другим актима (декларације, резолуције, стратегија и сл.), чији је циљ остваривање родне равноправности.

ПОСЕБНЕ МЕРЕ

Посебне мере за остваривање и унапређивање родне равноправности (даљем тексту: посебне мере) су активности, мере, критеријуми и праксе у складу са начелом једнаких могућности којима се обезбеђује равноправно ућешће и заступљеност жена и мушкараца, посебно припадника остелјивих друштвених група, у свим сферама друштвеног живота и једнаке могућности за остваривање права и слобода.

Посебне мере у складу са општим мерама прописаним Законом, одређује и спроводи Установа.

Приликом одређивања посебних мера морају се уважавати различити интереси потреба и приоритета жена и мушкараца, а посебним мерама мора се обезбедити:

1) право жена, девојчица и мушкараца на информисаност и једнаку доступност политикама, програмима и услугама,

2) примена уродњавања и родно одговорног буџетирања у поступку планирања, управљања и спровођења планова, пројеката и политика,

3) промовисање једнаких могућности у управљању људским ресурсима и на тржишту рада,

4) уравнотежена заступљеност полова у управним и надзорним телима и на положајима,

5) уравнотежена заступљеност полова у свакој фази формулисања и спровођења политика родне равноправности,

6) употреба родно сензитивног језика како би се утицало на уклањање родних стереотипа при оставривању права и обавеза жена и мушкараца,

7) прикупљање релеватних података разврстаних по полу и њихово достављање надлежним институцијама.

Посебне мере примењују се док се не постигне циљ због којег су прописане.

Врсте посебних мера

Врсте посебних мера су :

1) мера које се одређују и спроводе у случајевима осетно неуравнотежене заступљености полова;

2) подстицајне мере, којима се дају посебне погодности или уводе посебни подстицаји у циљу унапређења положаја и обезбеђивања једнаких могућности за жене и мушкарце у свим областима рада предшкласке установе:

3) програмске мере, којима се операционализују програми за остваривање и унапређење родне равноправности.

ПОЛИТИКА ЈЕДНАКИХ МОГУЋНОСТИ

Политика једнаких могућности подразумева :

1) равноправно учешће жена и мушкараца у свим фазама планирања, припреме, доношења и спровођења одлуке које утичу на положај жена,

2) узимање у обзир различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим интересима,

3) предузимање мера којима се обезбеђује једнака полазна тачка за оставривање принципа једнаких могућности за лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају, по основу пола, полних карактеристика, односно рода, посебно припадника остелјивих група.

Не постоје, нити било којим општим актом предшколске установе, могу да буду прописана истоветна радна места, са различитом нето платом која се исплаћује запосленом за пуно радно време, према полној структури.

Не постоје, нити било којим општим актом предшколске установе, може да буде прописана оправдана потреба прављења разлика по полу.

САДРЖАЈ И НАЧИН ДОСТАВЉАЊА ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА

Предшколска установа је одговорна за реализацију активности утврђених Планом.

До 31. јануара текуће године за претходну годину доставља се Извештај о релизованим активностима.

Извештај садржи следеће податке:

1. процедуре које су спроведене и мере које су предузете током извештајног периода ради отклањања или ублажавања неравномерне заступљености полова запослених;
2. податке о променама у полној структури запослених у претходној календарској години;
3. податке о променама у броју руководећих и извршилачких радних места у складу са општим актом, према полној структури запослених,
4. податке о променама у броју истоветних радних места, према општем акту, са различитом нето платом која се исплаћује запосленом за пуно радно време, према полној структури запослених;
5. податке о променама у броју радних места, према општем акту, за која постоји оправдана потреба прављења разлика по полу, у складу са законом којим се уређује рад.

План и извештај се објављују на сајту Предшколске установе www.predskolskazr.edu.rs а у штампаној форми чува се у архиви предшколске установе.

У Зрењанину дана 31.12.2024.

Директор Предшколске установе

Жељко Цвијановић

